

การสำรวจความต้องการและเจตคติของบุคคลในสาขาอาชีพต่าง ๆ เกี่ยวกับความสำคัญของภาษาอังกฤษในงานอาชีพ และชีวิตประจำวัน

มาลินี จันทวิมล*

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผลของการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการพัฒนาทางด้านการติดต่อสื่อสารทำให้วิวัฒนาการทางด้านสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วจนมีผู้กล่าวกันว่า การสื่อสารในโลกปัจจุบันเป็นโลกที่ไร้พรมแดน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว สื่อกลางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารก็คือภาษา ซึ่งภาษาที่นิยมใช้กันมากที่สุดก็คือ ภาษาอังกฤษ ทำให้ภาษาอังกฤษมีสถานภาพเป็นภาษานานาชาติด้วย ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ด้วยความเจริญเติบโตในด้านการลงทุน การอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ด้านเทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์ ตลอดจนสาขาแพทย์ ภาษาอังกฤษมีความจำเป็นยิ่งในการนำมาใช้เพื่อทำงานในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ เนื่องจากประเทศไทยติดต่อกับนานาชาติประเทศมากยิ่งขึ้น มีผู้ให้ความเห็นว่าผู้ที่อยู่ในแวดวงธุรกิจนานาชาติ นอกจากจะต้องมีความรู้ความชำนาญในสาขาอาชีพของตนแล้ว ยังต้องมีความคล่องแคล่วในการใช้ภาษากลางเพื่อการเจรจาโต้ตอบ ตลอดจนเข้าใจถึงหลักความคิดและแง่มุมของวัฒนธรรมด้วย (Pausell, 1983) นอกจากนี้ภาษาอังกฤษยังเข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนไทยอย่างมาก เช่น การใช้สินค้าที่มาจากต่างประเทศ โดยป้ายสลากต่าง ๆ มักเป็นภาษาอังกฤษ รายการวิทยุ โทรทัศน์ ที่รับสัญญาณดาวเทียม ก็เป็นภาษาอังกฤษ เช่น เพลง สารคดีและภาพยนตร์ที่มาจากประเทศซีกโลกตะวันตก ดังนั้นคนในสังคมจึงมีความต้องการความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้นทุกวงการอาชีพ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจึงควรมีบทบาทภาระหน้าที่ในการสอนภาษาอังกฤษ และการจัดหลักสูตรให้แก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยเฉพาะหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา ซึ่งจากการสำรวจความต้องการใช้ภาษาอังกฤษในวงการธุรกิจในกรุงเทพมหานคร โดย อูษา กาญจนสถิตย์ (2523 : 276-281) สรุปได้ว่าภาษาอังกฤษที่จัดสอนในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ยังไม่ตรงกับความต้องการของวงการธุรกิจ นอกจากนี้ความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษของบุคลากรที่ได้รับจากสถาบันการศึกษายังไม่สอดคล้องกับหน้าที่ในการปฏิบัติงาน สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีใช้วิชาเฉพาะแก่นิสิตทั้งมหาวิทยาลัย ตระหนักว่า วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้หลักสูตรภาษาอังกฤษเฉพาะสาขาวิชาสัมฤทธิ์ผล และผู้เรียนได้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงสุด ก็คือผู้ร่างหลักสูตรต้องวิเคราะห์ความต้องการของสังคมในสาขาอาชีพนั้น ๆ ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการใช้ภาษาอังกฤษของบุคคลในวงวิชาชีพต่าง ๆ โดยการวิจัยเรื่อง การสำรวจความต้องการและเจตคติของบุคคลในสาขาอาชีพต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

* ผู้ร่วมวิจัยประกอบด้วย อ้อยทิพย์ กรมกุล และ กิ่งกมน ทวีชาติวิทยกุล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของบุคคลในสาขาอาชีพต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในงานอาชีพและชีวิตประจำวัน
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของบุคคลในสาขาอาชีพต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในงานอาชีพและชีวิตประจำวัน
3. เพื่อศึกษาเจตคติของบุคคลในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษ
4. เปรียบเทียบเจตคติของบุคคลในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษ

ขอบเขตในการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการของบุคคลในสาขาอาชีพต่าง ๆ ในการใช้ภาษาอังกฤษในงานอาชีพและชีวิตประจำวัน และศึกษาเปรียบเทียบเจตคติในการใช้ภาษาอังกฤษของกลุ่มบุคคลสาขาอาชีพ แพทย์ วิศวกร อาจารย์ การธนาคาร และการโรงแรม
2. สาขาอาชีพที่มุ่งศึกษา 5 สาขาอาชีพ ได้แก่ อาชีพแพทย์ วิศวกร อาจารย์ การธนาคาร และการโรงแรม เท่านั้น
3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพแพทย์ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพวิศวกร กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพอาจารย์ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพพนักงานธนาคาร และกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพพนักงานโรงแรม สาขาอาชีพละ 150 คน
4. การวิจัยครั้งนี้ไม่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรในเรื่อง เพศ อายุ เชื้อชาติ พันธุกรรมหลัง แรงจูงใจและระดับสติปัญญา ที่อาจทำให้ความต้องการของบุคคลแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยที่พบนั้น สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาสามารถนำมาใช้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรภาษาอังกฤษเฉพาะสาขาวิชาให้ทันสมัย นักศึกษาได้เรียนตรงกับความต้องการของผู้ประกอบอาชีพในสาขานั้น ๆ
2. ศูนย์บริการวิชาการ และศูนย์พัฒนาบุคลากรของรัฐ สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันที่จัดฝึกอบรมภาษาอังกฤษให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนผู้สนใจทั่วไปสามารถนำผลการวิจัยมาจัดหลักสูตรการฝึกอบรมให้สนองความต้องการของหน่วยงาน และบุคคลภายนอก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ กลุ่มบุคคลในสาขาอาชีพ 5 สาขาอาชีพ ได้แก่ กลุ่มบุคคลสาขาอาชีพแพทย์ จำนวน 12,448 คน กลุ่มบุคคลในสาขาอาชีพวิศวกร จำนวน 15,498 คน กลุ่มบุคคลสาขาอาชีพการโรงแรม ซึ่งเป็นบุคคลที่ทำงานในโรงแรมชั้นหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนประมาณ 10,000 คน กลุ่มบุคคลสาขาอาชีพการธนาคารในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนประมาณ 70,000 คน และกลุ่มบุคคลสาขาอาชีพอาจารย์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 2,744 คน รวมจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 110,690 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มบุคคลที่ประกอบอาชีพสาขาแพทย์ จำนวน 83 คน กลุ่มบุคคลสาขาอาชีพวิศวกร จำนวน 127 คน กลุ่มบุคคลสาขาอาชีพอาจารย์จำนวน 131 คน กลุ่มบุคคลสาขาอาชีพการธนาคารจำนวน 104 คน และกลุ่มบุคคลสาขาอาชีพการโรงแรมจำนวน 129 คน รวมจำนวนที่ใช้ในการวิจัย 574 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในงานอาชีพและในชีวิตประจำวัน และแบบสอบถามเจตคติในการใช้ภาษาอังกฤษ วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และแบบสอบถามเจตคติด้วยค่า Cronbach Alpha ได้ค่าเท่ากับ .9847 และ .8501

3. การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ให้แก่กลุ่มบุคคลสาขาอาชีพ แพทย์ วิศวกร โดยการทวงถาม 3 ครั้ง และผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองกับบุคคลสาขาอาชีพ การโรงแรม การธนาคาร และอาจารย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการใช้ภาษาอังกฤษของบุคคลสาขาต่าง ๆ ในงานอาชีพและชีวิตประจำวันด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความต้องการใช้ภาษาอังกฤษของบุคคลสาขาอาชีพต่าง ๆ ในงานอาชีพและในชีวิตประจำวันกับด้วยสถิติ t-test

ตอนที่ 3 และ วิเคราะห์ความแปรปรวนของความต้องการใช้ภาษาอังกฤษในงานอาชีพและในชีวิตประจำวันของกลุ่มบุคคลสาขาอาชีพต่าง ๆ ด้วย One-way ANOVA

ตอนที่ 4 ศึกษาเจตคติของบุคคลเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในงานอาชีพและในชีวิตประจำวันของบุคคลสาขาต่าง ๆ ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ความแปรปรวนของเจตคติของบุคคลเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในงานอาชีพและในชีวิตประจำวันของกลุ่มบุคคลสาขาอาชีพต่าง ๆ ด้วย One-way ANOVA

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน และในงานอาชีพ พบว่า

1.1 บุคคลในสาขาอาชีพแพทย์ ในชีวิตประจำวันมีแนวโน้มว่ามีความต้องการใช้ทักษะการอ่านมากที่สุด แต่อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย รองลงมาคือ ทักษะการฟัง ทักษะการแปล ทักษะการเขียน และทักษะการพูดตามลำดับ แต่อยู่ในระดับค่อนข้างน้อยถึงระดับน้อย ส่วนในงานอาชีพ มีแนวโน้มว่ามีความต้องการใช้ทักษะการอ่านมากที่สุด แต่อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ทักษะการเขียน ทักษะการฟัง ทักษะการแปล และทักษะการพูด ตามลำดับ แต่อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับค่อนข้างน้อย

1.2 บุคคลในสาขาอาชีพวิศวกร ในชีวิตประจำวันมีแนวโน้มว่ามีความต้องการการใช้ทักษะการอ่านมากที่สุด แต่อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย รองลงมาคือ ทักษะการฟัง ทักษะการแปล ทักษะการเขียน และทักษะการพูดตามลำดับ แต่อยู่ในระดับค่อนข้างน้อยถึงระดับน้อย ส่วนในงานอาชีพ มีแนวโน้มว่ามีความต้องการการใช้ทักษะ

กลุ่มสาขาอาชีพการโรงแรมมีแนวโน้มว่ามีความต้องการการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ทั้ง 4 ทักษะ มากกว่ากลุ่มบุคคลสาขาอาชีพวิศวกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มากกว่ากลุ่มบุคคลสาขาอาชีพแพทย์ และกลุ่มบุคคลสาขาอาชีพอาจารย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ

4. เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้ภาษาอังกฤษในงานอาชีพระหว่างกลุ่มบุคคลสาขาอาชีพต่าง ๆ พบว่า กลุ่มบุคคลสาขาอาชีพแพทย์ กลุ่มบุคคลสาขาอาชีพวิศวกร กลุ่มบุคคลสาขาอาชีพอาจารย์ กลุ่มบุคคลสาขาอาชีพการธนาคาร และกลุ่มบุคคลสาขาอาชีพการโรงแรม มีแนวโน้มว่ามีความต้องการการใช้ภาษาอังกฤษในงานอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกทักษะ คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน และทักษะการแปล

4.1 กลุ่มสาขาอาชีพการโรงแรม มีแนวโน้มว่ามีความต้องการการใช้ภาษาอังกฤษในงานอาชีพ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด และทักษะการเขียนมากกว่าทุกกลุ่มสาขาอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 กลุ่มบุคคลสาขาอาชีพการโรงแรม มีแนวโน้มว่ามีความต้องการการใช้ภาษาอังกฤษในงานอาชีพ ทักษะการอ่าน และทักษะการแปลมากกว่ากลุ่มบุคคลสาขาอาชีพวิศวกร และกลุ่มบุคคลสาขาอาชีพการธนาคาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มากกว่ากลุ่มบุคคลสาขาอาชีพแพทย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ

5. กลุ่มบุคคลในสาขาอาชีพต่าง ๆ มีเจตคติเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันและในงานอาชีพ อยู่ในระดับดี

6. เมื่อเปรียบเทียบเจตคติเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันและในงานอาชีพระหว่างกลุ่มบุคคลสาขาอาชีพต่าง ๆ พบว่า กลุ่มบุคคลในสาขาอาชีพต่าง ๆ มีแนวโน้มว่ามีความเจตคติเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันและในงานอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีแนวโน้มว่ากลุ่มบุคคลสาขาอาชีพการโรงแรมมีระดับเจตคติสูงกว่ากลุ่มบุคคลสาขาอาชีพวิศวกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ในการทำวิจัยเรื่องนี้ ผลการวิจัยและการอภิปราย ผู้วิจัยสามารถแบ่งข้อเสนอแนะได้เป็น 2 ประเด็น คือ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอน และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1.1 ผลการวิจัยครั้งนี้ ฝ่ายวิชาการและวิจัย สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สามารถนำมาใช้สร้างพัฒนาและปรับปรุงบทเรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน และภาษาอังกฤษสำหรับสาขาวิชาเพื่อจะได้ผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลในสาขาอาชีพ แพทย์ วิศวกร อาจารย์ ธนาคาร และการโรงแรม

1.2 สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีนโยบายให้บริการวิชาการแก่บุคคลภายนอก ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ศูนย์บริการวิชาการและศูนย์พัฒนาบุคลากรของรัฐ ของสถาบันภาษา สามารถจัดหลักสูตรและบทเรียนให้สอดคล้องและสนองตรงตามความต้องการในการพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของบุคคลในสาขาอาชีพต่าง ๆ ได้มากที่สุด

1.3 สถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น พัฒนาหลักสูตร สร้างและปรับปรุงบทเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสาขาอาชีพต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยสำรวจความต้องการและเจตคติของบุคคลในสาขาอาชีพต่าง ๆ เกี่ยวกับความสำคัญของภาษาอังกฤษในงานอาชีพและชีวิตประจำวันของบุคคลในสาขาอาชีพอื่น ๆ เช่น พยาบาล นักการเมือง ฯลฯ

2.2 ควรจะทำการวิจัยโดยกำหนดตัวแปรเพิ่มเติม เช่น ศึกษาด้านแรงจูงใจ อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดความต้องการใช้ภาษาอังกฤษในทักษะนั้น ๆ มากกว่าทักษะอื่น ๆ ของบุคคลในกลุ่มสาขาอาชีพ แพทย์ วิศวกร อาจารย์ การธนาคาร และการโรงแรม

บรรณานุกรม

- นิภา สนสะอาดจิต. *การสำรวจความต้องการใช้ภาษาอังกฤษของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ*. กทม. : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2523.
- บังอร สว่างวิโรธ. *การศึกษาค้นคว้าความสอดคล้องระหว่างวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจที่สอนในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย กับความต้องการของวงการธุรกิจไทย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์. 2526.
- _____. “ภาษาอังกฤษธุรกิจในประเทศไทยในรอบ 12 ปี (2526-2538) การใช้การเรียนการสอน และข้อเสนอแนะ.” *วารสารภาษาปริทัศน์* ฉบับปีการศึกษา 2537 (15) 115-132.
- เบญจวรรณ ผ่องแผ้ว และคณะ. *การสำรวจความต้องการด้านภาษาและการประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษที่จัดให้กับบุคคลภายนอก*. สถาบันภาษา : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2531.
- แพทยสภา, กระทรวงสาธารณสุข. *ทำเนียบนามแพทย์ 2535*. บริษัท ริก้า คอนซัลติ้ง แอนด์ มีเดีย จำกัด. กรุงเทพฯ. 2535.
- สมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. *ทำเนียบสมาชิก ว.ส.ท. ครบรอบสถาปนา 50 ปี*. บริษัท เทคโนโลยี มีเดีย จำกัด. กรุงเทพฯ. 2536.
- อุษา กาญจนสถิตย์. *การสำรวจความต้องการใช้ภาษาอังกฤษในวงการธุรกิจ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523.
- Burstall, Clare. “Factors Affecting Foreign Language Learning: A Consideration of Some Recent Research Findings.” in *Language Teaching and Linguistics V*. Kinsella (ed.) London: OUP, 1978.
- Gardner, R.C., and W.E. Lambert. “Motivational Variables in Second Language Acquisition.” *Canadian Journal of Psychology*. 13 (1959): 266-272.
- Krashen, Stephen D. *Second Language Acquisition and Second Language Learning*. Oxford; Pergamon Press, 1981.
- Pausell, P. R. “The Importance and Implement of a Business Foreign Language Oversea Internship Program”. *Foreign Language Annals*. 16 (September 1983) : 277-286